

Innst. 260 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:39 S (2012–2013)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Elisabeth Aspaker og Bent Høie om å sikre at flere aktører kan analysere DNA i straffesaker for å sikre bedre rettssikkerhet og kvalitet i etterforskning av kriminalitet

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Elisabeth Aspaker og Bent Høie fremmet 21. februar 2013 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om umiddelbart å legge til rette for at flere akkrediterte aktører kan analysere DNA i straffesaker, med sikte på å oppnå økt rettssikkerhet og kvalitet i rettspleien.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til representantforslag 39 S (2012–2013).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er riktig at analyse av biologiske spor gjøres av det offentlige. Flertallet ønsker ikke at dette arbeidet skal gjøres av kommersielle aktører, men at det skal utføres av Folkehelseinstituttet (FHI), som er uavhengig av både politiet og forretningsinteresser.

Flertallet er imot å kommersialisere DNA-analyser som utføres av FHI for politiet og påtalemyndigheten. Flertallet mener at det er flere grunner til at disse oppgavene hører til politiet og påtalemyndigheten, og derfor fortsatt bør ivaretas av det offentlige og være uavhengige av private forretningsinteresser.

Flertallet viser til at både Sverige og Danmark gjør alle analysene i offentlig regi, og det er der heller ikke et miljø for «second opinion». Flertallet viser til at det ikke er en problemstilling å avvikle «analysemonopolet» i nabolandene våre, til tross for skiftende regjeringer med ulikt politisk ståsted.

Flertallet er kjent med at det fremmes påstander om at prioriterte straffesaker er forsinket grunnet for lang saksbehandlingstid hos FHI. Flertallet vil hevde at dette ikke er tilfelle. Flertallet viser til at en konkret sak straks vil kunne omprioriteres, hvis oppdragsgiver ber om dette, f.eks. hvis det som ledd i etterforskningen rettes mistanke mot en bestemt person, eller det foreligger tidsfrister med hensyn til varetekt og irettføring.

Flertallet viser til at Stortinget har bevilget midler til forberedelse av et nytt offentlig analyseinstitutt for DNA- og sporanalyser ved Universitetet i Tromsø, samt for å ivareta utdanning og forskning på det rettsgenetiske feltet. Instituttet har fått navnet Rettsgenetisk senter. Flertallet viser til sammenslåingen av tidligere Rettsmedisinsk institutt (RMI) og Nasjonalt folkehelseinstitutt, der målet var å

samle de rettsmedisinske miljøene for å styrke kvaliteten på de rettsmedisinske tjenestene og oppnå bedre leveringsdyktighet. Flertallet har det siste året registrert en betraktelig nedgang i restanser og saksbehandlingstid for DNA-saker. Flertallet viser også til at tilskuddet til Rettsgenetisk senter i 2013 økte med 3 mill. kroner i forhold til opprinnelig forslag, for å styrke kompetanseutvikling og forskning.

Flertallet er av den oppfatning at både rettsikkerheten og kvaliteten i DNA-arbeidet i straffesaker er ivaretatt med dagens ordning.

Flertallet viser for øvrig til departementets vurdering av forslaget, samt de mange tidligere svarene nåværende og forhenværende ministre har gitt i løpet av stortingsperioden om konkurranseutsetting av analyse av biologiske spor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at forslagsstillerne her anfører at de gjentatte ganger har tatt til orde for at flere aktører skal kunne analysere DNA til bruk i straffesaker. Bakgrunnen for dette ønsket er å sikre bedre rettssikkerhet og kvalitet i etterforskningen. Det påpekes at det i flere år var det et bredt politisk flertall som la vekt på behovet for at det etableres et alternativt miljø i Norge innen slik analyse. I representantforslaget fremmes det forslag om at regjeringen umiddelbart bes legge til rette for at flere akkrediterte aktører kan analysere DNA i straffesaker. Forslagsstillerne begrunner også sitt forslag med hensynet til maktfordeling innen denne type analysearbeid.

Disse medlemmer viser til viktigheten av å kunne ha flere aktører som kan analysere DNA. Dette vil sikre raskere behandling, økt ressursutnyttelse og bedre utvikling av metoder og kontroll. Det må være et mål at man skal få mest mulig ut av de pengene som bevilges fra statsbudsjettet til ulike offentlige formål. Konkurransen har vist på alle områder hvor dette er innført at man får større muligheter til sammenligning og mer åpenhet om hva man bruker offentlige penger på. Konkurransen fremmer også økt

effektivitet, og disse medlemmer viser til bred enighet i Stortinget om dette da ingen regjering har foreslått å avskaffe konkurranse på store samfunnsområder hvor det er innført. For øvrig er det på dette området med DNA-analyser en betydelig restanse, og det faktum at slike analyser tar uforholdsmessig lang tid, svekker fremdriften i viktige straffesaker.

På denne bakgrunnen støtter disse medlemmer representantforslaget, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om umiddelbart å legge til rette for at flere akkrediterte aktører kan analysere DNA i straffesaker, med sikte på å oppnå økt rettssikkerhet og kvalitet i rettspleien.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om umiddelbart å legge til rette for at flere akkrediterte aktører kan analysere DNA i straffesaker, med sikte på å oppnå økt rettssikkerhet og kvalitet i rettspleien.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:39 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Elisabeth Aspaker og Bent Høie om å sikre at flere aktører kan analysere DNA i straffesaker for å sikre bedre rettssikkerhet og kvalitet i etterforskning av kriminalitet – bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 23. april 2013

Per Sandberg

leder

Ulf Leirstein

ordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 4. april 2013****Representantforslag 8:39 S(2012-2013) fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Elisabeth Aspaker og Bent Høie om å sikre at flere aktører kan analysere DNA i straffesaker**

Jeg viser til brev av 15.mars 2013 fra Stortingets justiskomite v/komitesekretær Trude Lyng, vedlagt dok.nr. 8:39 S (2012-2013) - Representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B.Werp, Elisabeth Aspaker og Bent Høie om ovennevnte.

Som forslagstillerne påpeker har ønske om tilrettelegging for flere aktører, herunder konkurranseutsetting og kommersielle aktører vært tatt opp flere ganger. Hvem som skal foreta DNA-analyser i Norge på oppdrag fra politiet har som kjent vært gjenstand for utredning og politisk avklaring. Et flertall i Stortinget mener at håndtering og analyse av DNA som et potensielt bevis i en straffesak, skal skje i offentlig regi, jf. bl.a. Innst.O.nr. 23 (2007-2008), jf. Ot.prp. nr. 19 (2006-2007).

Målet med sammenslåingen av tidligere Rettsmedisinsk institutt (RMI) og Folkehelseinstituttet (FHI) har vært å samle rettsmedisinske miljøer for å styrke kvaliteten på de rettsmedisinske tjenestene, jf. Prop. 1 S (2012-2013) *Helse- og omsorgsdepartementet*. Det siste året har det vært en betydelig nedgang i restanser og saksbehandlingstid for DNA-saker. FHI gjennomfører tiltak for ytterligere å redusere behandlingstiden. De tilsatte har utvist både endringsvilje og endringsdyktighet i disse prosessene. Det er investert betydelig i analysekapasitet ved FHI. Norge har et relativt beskjedent saksomfang på området, og det tar tid å opparbeide nødvendig erfaring med den type høyspesialisert arbeid, som undersøkelse av biologiske spor innebærer. Det er grenser

for hvor mye som kan stykkes på flere leverandører før det blir uforholdsmessig kostbart og erfaringsgrunnlaget for lite til å opprettholde nødvendig kompetanse og kvalitet på undersøkelsene. Danmark og Sverige har også bare et offentlig laboratorium. Jeg konstaterer at det ikke har vært aktuell problemstilling å utvikle «analysemonopolet» i våre naboland til tross for skiftende regjeringer med ulikt politisk ståsted.

Helse- og omsorgsdepartementet har etablert gode organisatoriske strukturer og kvalitetssystemer (akkreditering) for arbeidet, med direkte statlig, sentral finansiering. FHI ivaretar i dag politiets behov for kvalitet, effektivitet og sikker levering av rettsgenetiske tjenester. Der det er aktuelt å få flere vurderinger av samme materiale, bør en benytte miljøer med minst samme kompetansenivå og erfaringsgrunnlag som det primære analyselaboratoriet.

På bakgrunn av det ovennevnte er jeg av den oppfatning at så vel rettssikkerheten om kvaliteten på DNA-arbeidet i straffesaker er godt ivaretatt med dagens ordning, og anser det derfor ikke som nødvendig å få flere akkrediterte aktører på det nåværende tidspunkt.

Avslutningsvis viser jeg til at ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2012-2013) og 1 S Tillegg 1 (2012-2013) ble det årlige tilskuddet til Rettsgenetisk senter (RGS) ved universitetet i Tromsø overført fra Justis- og beredskapsdepartementets budsjett til helse- og omsorgsdepartementets budsjett. I forlengelsen av dette har Helse- og omsorgskomiteen bedt om en helhetlig, faglig og økonomisk, vurdering av hvordan arbeidet med rettsgenetiske tjenester hensiktsmessig kan organiseres, jfr. (Innst.11 S(2012-2013)). Jeg har tillit til at helse- og omsorgsministeren følger dette opp.

